

महाराष्ट्र विधानसभा

पत्रक भाग दोन

गुरुवार, दिनांक ३० जुलै, २०२० / श्रावण ८, १९४२ (शके)
लक्षवेधी सूचनांवरील प्रलंबित निवेदनांच्या प्रतींचे वितरण

६९. सर्व सन्माननीय सदस्यांना कळविण्यात येते की, २०१९ चे चतुर्थ (हिवाळी) सत्र शनिवार, दिनांक २१ डिसेंबर, २०१९ रोजी संस्थगित झाले. उपरोक्त दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविल्यानुसार लक्षवेधी सूचनांसंदर्भातील जोडपत्रामधील प्रलंबित ५६ लक्षवेधी सूचनांपैकी ३७ लक्षवेधी सूचनांची निवेदने गुरुवार दिनांक ६ फेब्रुवारी, २०२० रोजी पत्रक-भाग-२ व्दारे वितरीत करण्यात आलेली आहेत. आता १९ प्रलंबित सूचनांच्या निवेदनांपैकी १३ सूचनांची निवेदने शाखेत प्राप्त झाली असून ती यासोबत वितरीत करण्यात येत आहेत. प्रलंबित ६ निवेदनांबाबत संबंधित मंत्रालयीन विभागांकडे पाठपुरावा करण्यात येत असून सदर निवेदने प्राप्त झाल्यानंतर त्यांच्या प्रती वितरीत करण्यात येतील.

विधान भवन,

मुंबई,

दिनांक : ३० जुलै, २०२०

राजेन्द्र भागवत

सचिव (कार्यभार)

महाराष्ट्र विधानसभा.

याची प्रत :

१. महाराष्ट्र विधानसभेचे सर्व संबंधित सन्माननीय सदस्य.
२. महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालयातील सर्व पक्ष कार्यालये.
३. सगणक कक्ष (website.)

विधानसभा लक्षवेधी सूचना

सर्वश्री मोहन मते, कालीदास कोळंबकर, अमीन पटेल, विजय वडेटीवार, अस्लम शेख, प्रा. वर्षा गायकवाड, अॅड. यशोमती ठाकूर, सर्वश्री. सुनिल केदार, अबू आजमी, रईस शेख, सुनिल प्रभू, वि.स.स. यांनी महाराष्ट्र विधानसभा नियम १०५ अनुसार दिलेली लक्षवेधी सूचना पुढीलप्रमाणे आहे:-

“मुंबईतील के.ई.एम. रुग्णालय हे गोरगरीब व गरजू रुग्णांसाठी अत्यंत महत्वाचे रुग्णालय असून कोणत्याही वयोगटातील रुग्णांची अत्यंत कठीण व किचकट शस्त्रक्रिया पार पाडण्यात या रुग्णालयाची ख्याती असताना महापालिकेच्या के.ई.एम. रुग्णालयात उपचारासाठी दाखल करण्यात आलेल्या प्रिन्स राजभर या तीन महिन्यांच्या मुलाचा उपचारादरम्यान दिनांक २१ नोव्हेंबर, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास झालेला मृत्यू, प्रिन्स राजभर याला जन्मजात हृदयरोग व अरुंद श्वास नलिकेचा त्रास असल्याने, तसेच न्युमोनिया झाल्याने के.ई.एम. रुग्णालयामध्ये दाखल करून तातडीने व्हेंटिलेटरवर ठेवण्यात आलेले असणे, परंतु उपचारा दरम्यान ई.सी.जी. मशिनमधून झालेल्या शॉर्टसर्किटमुळे त्याचा उजवा हात, छातीचा काही भाग, खांदा व कान भाजण्याची घडलेली घटना गंभीर पसरू नये म्हणून खांद्यापासून त्याचा हात कापण्यात येणे, प्राथमिकदृष्ट्या हा अपघात असल्याचे सांगणाऱ्या मुंबई महानगरपालिकेने प्रिन्सचा मृत्यू हा सेप्टिसेमिशाॅक (रक्तातील जंतूसंसर्ग), थर्मल बर्न (भाजल्याने) तसेच आर्टिरियल सेप्टल डिफेक्ट (जन्मजात हृदयरोग) यामुळे झाल्याचा दावा केलेला असणे, तरीदेखील प्रिन्सचा उपचारादरम्यान झालेला मृत्यू व मृत्यूचे खरे कारण जाणून घेण्यासाठी त्रयस्थ यंत्रणेकडून चौकशी करण्याची असलेली आवश्यकता, सदरहू घटनेने राज्यातील शासकीय रुग्णालयातील वैद्यकीय व विद्युत उपकरणांच्या सुरक्षिततेबाबत निर्माण झालेले प्रश्नचिन्ह, सदर घटनेने शासकीय रुग्णालयात उपचार घेत असलेल्या गरीब रुग्णांमध्ये पसरलेली भीती, सदर घटनेची पुनरावृत्ती टाळण्यासाठी राज्यातील सर्व शासकीय रुग्णालयातील वैद्यकीय व विद्युत उपकरणांच्या सुरक्षिततेची तपासणी करण्याबाबत रुग्णालयातील रिक्त पदे भरण्याबाबत तसेच प्रिन्स राजभर या मुलाच्या मृत्यूस जबाबदार असणाऱ्या के.ई.एम. रुग्णालयातील दोषी अधिकारी/कर्मचारी यांचावर कठोर कारवाई करून मृत रुग्णांच्या कुटुंबियांना आर्थिक मदत देण्यासंदर्भात शासनाने करावयाची कार्यवाही, उपाययोजना आणि शासनाची प्रतिक्रिया.”

मा. मंत्री (नगर विकास) महोदयांचे निवेदन

बृहन्मुंबई महानगरपालिकेच्या राजे एडवर्ड स्मारक रुग्णालय, परळ येथे बालरोग विभागातील अतिदक्षता विभागात उत्तरप्रदेश येथील प्रिन्स राजभर, वय २ महिने या बालरुग्णास दिनांक ०६.११.२०१९ रोजी अरुंद श्वासनलीका, जन्मताच हृदयाला असलेले छिद्र व फुफ्फुसाला झालेले जंतूसंसर्ग अशा गंभीर अवस्थेत दाखल करण्यात आले होते. सदर बालरुग्णावर तातडीने उपचार सुरु करण्यात येऊन त्यास व्हेंटीलेटरवर ठेवण्यात आले.

तथापि रुग्णाला लावण्यात आलेल्या मल्टीपॅरामॉनिटर या उपकरणाच्या केबलला दिनांक ०७.११.२०१९ रोजी पहाटे २.४५ वाजता आग लागल्याचे तेथे कार्यरत असलेल्या वैद्यकीय अधिकारी व परिचारीका यांच्या निदर्शनास येताच त्या बालरुग्णाला लागलेल्या आगीपासून दूर करून आग विझविण्यात आली. या आगीच्या

दुर्घटनेमुळे सदर बालरुग्णाचा डावा हात, छातीचा काही भाग, खांदा व कान भाजला. तद्नंतर रुग्णालयामार्फत

सदर बालरुग्णावर तातडीने उपचार सुरु करण्यात आले.

सदर बालरुग्णाच्या हाताला दिनांक ११.११.२०१९ रोजी गॅंगरीन झाल्याचे निदर्शनास आल्यानंतर, त्याच दिवशी त्याच्या डाव्या हाताचे ॲम्प्युटेशन करण्यात आले. सदर शस्त्रक्रियेनंतर बालरुग्णाची एक आठवडा तब्बेत स्थिर होती. तद्नंतर न्युमोनिया व सेप्टीसेमियामुळे सदर बालरुग्णाची तब्बेत बिघडली. दिनांक

२२.११.२०१९ रोजी पहाटे बालरुग्णाचा दुर्दैवी मृत्यू झाला असे बृहन्मुंबई महानगरपालिकेने कळविले आहे.

शावविच्छेदनासाठी नेमलेल्या तज्ञ समितीच्या अहवालानुसार सदर बालकाच्या मृत्यूचे कारण सेप्टीसेमिकशॉक (रक्तातील जंतू संसर्ग), सुपरफिशियल अॅण्ड डीप थर्मल बर्न आणि एटरियल सेप्टल डिफेक्ट (जन्मजात हृदयरोग) असल्याचे बृहन्मुंबई महानगरपालिकेने कळविले आहे.

सदर प्रकरणी भोईवाडा पोलीस स्टेशन येथे दिनांक १३.११.२०१९ रोजी प्रथम खबरी अहवाल (एफ.आय.आर.) दाखल करण्यात आला असून, भोईवाडा पोलीस स्टेशनमार्फत चौकशी सुरु करण्यात आली आहे.

सदर दुर्घटनेची चौकशी करण्याकरिता संचालक (वैद्यकीय शिक्षण व प्रमुख रुग्णालये) व मुख्य अभियंता (यांत्रिकी व विद्युत) यांची द्विसदस्यीय समिती दिनांक ११.११.२०१९ रोजी गठीत करण्यात आली आहे.

याव्यतिरिक्त, बृहन्मुंबई महानगरपालिकेच्या अखत्यारीतील सर्व रुग्णालये व प्रसूतीगृहांत बसविण्यात आलेल्या सर्व वैद्यकीय इलेक्ट्रोमेकॅनिकल उपकरणांची तपासणी करून त्याबाबतचा अहवाल सादर करण्याच्या सूचना महानगरपालिकेमार्फत देण्यात आल्या आहेत.

सदर प्रकरणाची निःपक्ष सखोल चौकशी करण्याकरिता वैद्यकीय शिक्षण आणि संशोधन संचालनालय, मुंबई यांचेमार्फत घटनेशी संबंधित क्षेत्रातील तज्ञ जसे, बालरोग तज्ञ, एन.आय.सी.यू. तज्ञ, बायोटेक इंजिनियर, इलेक्ट्रीकल इंजिनियर इत्यादींचा समावेश असलेली एकूण ६ सदस्यांची समिती अधीक्षक, सर जे.जे.रुग्णालय यांच्या अध्यक्षतेखाली गठीत करण्यात आली आहे.

बृहन्मुंबई महानगरपालिकेव्यतिरिक्त राज्यातील इतर रुग्णालयांमध्ये अशा प्रकारची दुर्घटना होऊ नये म्हणून सार्वजनिक आरोग्य विभागामार्फत राज्यातील सर्व प्राथमिक आरोग्य केंद्र व रुग्णालयांमधील वैद्यकीय उपकरणांची देखभाल व दुरुस्ती करण्याकरिता संस्थेची नियुक्ती करण्यात आली आहे. तसेच संचालनालय, वैद्यकीय शिक्षण आणि संशोधन, मुंबई यांनी दिनांक १२.१२.२०१९ रोजीच्या परिपत्रकान्वये राज्यातील सर्व शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय संलग्नित रुग्णालयांमध्ये असलेल्या विद्युत उपकरणांच्या सुरक्षिततेबाबत अतिरिक्त काळजी घेण्याच्या सूचना देण्यात आल्या आहेत.

१-[००००-०-०००] २४०९ १९५४३१

श्री. अतुल भातखळकर, अॅड आशिष शेलार, श्री. प्रशांत ठाकूर, अॅड पराग अळवणी, कॅप्टन आर. तमिल सेल्वन, श्री. संजय केळकर, श्रीमती मनिषा चौधरी, अॅड राहुल नार्वेकर, सर्वश्री. अमित साटम, मोहन मते, मिहीर कोटेचा, आबू आजमी, रईस शेख, मोहन मते, वि.स.स. यांनी महाराष्ट्र विधानसभा नियम १०५ अन्वये दिलेली लक्षवेधी सूचना खालीलप्रमाणे आहे:-

“परळ (मुंबई) येथील बाई जेरबाई वाडिया रुग्णालयास तीन महिने अनुदान न मिळाल्याने माहे डिसेंबर, २०१९ मध्ये बंद करण्याबाबत घेतलेला निर्णय, तसेच मुंबई महानगरपालिकेची रुग्णालये दुपारी ४ ते रात्री ११ या वेळेत खासगी पध्दतीने सुरु ठेवण्याचा प्रशासनाने घेतलेला निर्णय, परंतु आरोग्य सेवा पुरवण्याच्या नावाखाली खासगी संस्थांकडून जागा बळकावण्याची भीती असणे, त्यामुळे पालिका रुग्णालयांमध्ये रात्री उशिरापर्यंत रुग्णांना आरोग्य सेवा देण्याबाबत शासनाने उपाययोजना करण्याची गरज असणे, तसेच पालिका रुग्णालयांचे खासगीकरण होऊ नये यासाठी ठोस निर्णय करण्याची गरज असणे, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही, उपाययोजना व शासनाची प्रतिक्रिया.”

मा. मंत्री (नगर विकास) महोदयांचे निवेदन

मुंबईतील परळ येथे बाई जेरबाई वाडिया बालकांचे रुग्णालय व नौरोसजी वाडिया प्रसुती रुग्णालय अशी समूह रुग्णालये आहेत. बाई जेरबाई वाडिया बालकांचे रुग्णालयाचे व्यवस्थापन वाडिया ट्रस्ट व बृहन्मुंबई महानगरपालिका यांच्यातील दिनांक ०२.०४.१९२८ रोजीच्या द्विपक्षीय करारानुसार चालत होते.

वाडिया रुग्णालय समूहाचा वाढता खर्च विचारात घेता, सार्वजनिक आरोग्य विभागाचा दिनांक १३ जानेवारी, २०१० चा शासन निर्णय व बृहन्मुंबई महानगरपालिकेच्या दिनांक २३.११.२०११ व दिनांक ०२.०१.२०१२ रोजीच्या ठरावान्वये मंजूर झालेल्या सूत्रानुसार सनदी लेखापालाने प्रमाणित केलेल्या मागील वर्षाच्या ताळेबंद लेखा अहवालानुसार चालू वर्षाकरीता अ) वेतन व भत्ते, ब) व्यवस्थापन, क) औषधे, ड) आहार, कपडा व इतर खर्च यांवर होणाऱ्या एकूण खर्चाच्या ८५% किंवा वेतन व भत्ते आणि औषधे यांवरील खर्च यांपैकी जे कमी असेल एवढी रक्कम बाई जेरबाई वाडिया मुलांच्या रुग्णालयास बृहन्मुंबई महानगरपालिकेकडून समान चार हफत्यांत अधिदान करण्यात येणार आहे.

त्यानुसार बाई जेरबाई वाडिया मुलांचे रुग्णालयास सन २०१९-२० या आर्थिक वर्षातील एकूण ४ हफत्यांपैकी पहिल्या व दुसऱ्या हफत्याचे एकूण रु. २१.२१ कोटी इतक्या रकमेचे अधिदान बृहन्मुंबई महानगरपालिकेमार्फत करण्यात आले आहे. तसेच, तिसऱ्या हफत्याचे अधिदान डिसेंबर, २०१९ नंतर करण्यात येणार असल्याचे बृहन्मुंबई महानगरपालिकेमार्फत कळविण्यात आले आहे.

तसेच, माहे डिसेंबर, २०१९ मध्ये वाडिया रुग्णालयाचे अनुदान बंद करण्याचा कोणताही निर्णय घेण्यात आला नसल्याचे बृहन्मुंबई महानगरपालिकेने कळविले आहे.

बृहन्मुंबई महानगरपालिकेचे दवाखाने सकाळी ९ ते दुपारी ४ या कालावधीत सुरु असतात. तथापि महानगरपालिकेचे १५ दवाखाने प्रायोगिक तत्वावर दुपारी ४ ते ११ वाजेपर्यंत नागरिकांच्या सेवेकरिता सुरु ठेवण्यात येणार आहेत. याकरिता वैद्यकीय अधिकारी यांची पदे निर्माण होणारा विलंब विचारात घेता, वैद्यकीय अधिकारी व बहुउद्देशीय कामगार यांचे मनुष्यबळ प्रायोगिक तत्वावर बाह्यस्रोताद्वारे पुरवण्यात येत आहे.

विधानसभा लक्षवेधी सूचना

सर्वश्री. अमीन पटेल, विजय वडेटीवार, अस्लम शेख, प्रा.वर्षा गायकवाड, अॅड. यशोमती ठाकूर, श्री. सुनिल केदार, वि.स.स. यांनी म.वि.स. नियम १०५ अन्वये उपस्थित केलेली लक्षवेधी सूचना खालीलप्रमाणे आहे:-

“भाङ्गागांव नारळवाडी येथे ५ एकर परीसरात १५५ वर्षे जून कब्रस्तान असणे, त्यापैकी ३.५ एकर परीसर दफनभूमीसाठी वापरात असणे, उरलेला १.५ एकर परीसरात मशीद व कामगारांच्या झोपड्या असणे, साधारणतः दरवर्षी तेथे सरासरी ३५०० ते ४००० मृत व्यक्तींचे दफन केले जाणे, अपुऱ्या जागे अभावी काही वेळा दफनभूमी सक्तीने बंद करावी लागणे, यामुळे शासनाने अल्पसंख्यांक समुदयास मुंबई पोर्ट ट्रस्ट येथे दफनभूमीकरीता ५ एकर जागा उपलब्ध करून देणे गरजेचे असणे, परंतु अद्याप त्यावर कोणतीही कार्यवाही न होणे, याप्रकरणी शासनाकडून होत असलेल्या दिरंगाईमुळे अल्पसंख्यांक समुदयात पसरलेला असंतोष, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया.”

-: मा. मंत्री (नगर विकास) महोदयांचे निवेदन :-

नारियल वाडी कब्रस्तान हे मुंबई महानगरपालिकेचे मालकीचे असून ते ई विभागात स्थित आहे. सदर कब्रस्तानाचे क्षेत्रफळ १६,५८५.४१ चौ.मी. असून वेगवेगळ्या समाजांना सीमा आखून देण्यांत आल्या आहेत. सदर कब्रस्तानाचा काही भाग दाऊदी बोहरा ट्रस्ट या संस्थेस दिर्घ मुदतीच्या कालावधीसाठी भाडेपट्ट्यावर देण्यात आला आहे. ट्रस्टला भाडेपट्ट्यावर दिलेल्या दफनभूमीच्या जागेत वर्षाला सरासरी २६०० ते २७०० मृतदेह दफन करण्यात येतात.

दफन केलेल्या मृत शरीराचे सर्वसाधारणपणे १८ महिन्यांच्या कालावधीनंतर विघटन होत असल्याने १८ महिन्यांच्या कालावधीनंतर त्या जागेचा पुनर्वापर करण्यासाठी महानगरपालिकेच्या धोरणानुसार परवानगी देता येते. सदर स्मशानभूमीत एकूण २०९४७ खड्डे असून सद्यस्थितीत ११७८ खड्डे उपलब्ध आहेत.

दफनविधीकरिता वाढीव जागेची केलेल्या मागणीनुसार निर्देशित केलेली जागा ही मुंबई पोर्ट ट्रस्ट च्या मालकीची असल्यामुळे याबाबत बृहन्मुंबई महानगरपालिकेमार्फत पाठपुरावा करण्यात येत आहे. सदर जागेचे स्मशानभूमीसाठी शासनामार्फत आरक्षण होऊन ती जागा महापालिकेला हस्तांतरित केल्यानंतर स्मशानभूमी विक्रीत करण्याची कार्यवाही मुंबई महानगरपालिकेला करणे शक्य होईल.

सदर विषय मार्गी लावण्याकरिता सर्व संबंधितांना आवश्यक ती कार्यवाही करण्याच्या सूचना देण्यात येतील.

15

समाजसुधारक कार्यावली

समाजसुधारक कार्यावली... म.स.टी. मादके लक्ष्मी... - श्री. वि. मणिसुख

समाजसुधारक कार्यावली... समाजसुधारक कार्यावली... समाजसुधारक कार्यावली...

समाजसुधारक कार्यावली (समाजसुधारक) वि. म.स.टी.

समाजसुधारक कार्यावली... समाजसुधारक कार्यावली... समाजसुधारक कार्यावली...

समाजसुधारक कार्यावली... समाजसुधारक कार्यावली... समाजसुधारक कार्यावली...

समाजसुधारक कार्यावली... समाजसुधारक कार्यावली... समाजसुधारक कार्यावली...

समाजसुधारक

समाजसुधारक (समाजसुधारक)

महाराष्ट्र विधानसभा
सन २०१९ चे चौथे (हिवाळी) अधिवेशन

सर्वश्री लक्ष्मण जगताप, महेश लांडगे, लहू कानडे, अमीन पटेल, अस्लम शेख, विजय वडेष्टीवार, सुनिल केदार, प्रा.वर्षा गायकवाड, विधानसभा सदस्य यांनी महाराष्ट्र विधानसभा नियम १०५ अनुसार दिलेली लक्षवेधी सूचना पुढीलप्रमाणे आहे :-

“राज्य मंत्रीमंडळाने दि.२९ मे, २०१८ रोजी राज्यातील नगरपरिषदा, नगरपंचायत क्षेत्रातील अनधिकृत बांधकामाची शास्ती कळविण्याबाबत निर्णय घेण्यात येणे, त्यानुसार महाराष्ट्र नगरपरिषदा, नगरपंचायती व औद्योगिक नगरी अधिनियम १९६५ मध्ये कलम १८९-अ, या कलमामध्ये सुधारणा करण्यात येऊन अनधिकृत बांधकामाची शास्ती ठरविताना ६०० चौ.फूटापर्यंत निवासी बांधकामावर प्रतिवर्षी कोणतीही शास्ती आकारण्यात येणार नसून ६०१ ते १००० चौ.फू. पर्यंतच्या निवासी बांधकामांना प्रतिवर्षी मालमत्ता कराचे ५० टक्के दराने शास्ती आकारण्यात येईल तसेच १००१ चौ.फूटापुढील निवासी बांधकामावर सध्याच्या दरानुसार म्हणजेच मालमत्ता कराचे दुप्पट दराने शास्ती आकारण्यात येईल, असा निर्णय घेण्यात येणे, या निर्णयामुळे अनधिकृत बांधकामाच्या शास्तीबाबतच्या सुधारणा पाहता यामध्ये सुसूत्रता व सुस्पष्टता नसणे तसेच यामुळे शास्ती लागू असणाऱ्या अनधिकृत मालमत्ता धारकांना दिलासा न मिळणे, या शासनाच्या निर्णयामुळे सर्वसामान्य जनतेमध्ये पसरलेली तीव्र असंतोषाची भावना, याबाबत शासनाने पुनर्विचार करून मुंबई महानगरपालिका अधिनियम, महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम व नगरपरिषदा, नगरपंचायती व औद्योगिक नगरी या अधिनियमांमध्ये सुसूत्रता आणण्याची गरज, तसेच मुंबई सार्वजनिक विश्वस्त संस्था अधिनियम अंतर्गत नोंदणीकृत असणाऱ्या शैक्षणिक संस्था, वैद्यकीय सेवा, धर्मादाय संस्था, चॅरिटेबल ट्रस्ट, धार्मिक स्थळे इत्यादींच्या बांधकामाबाबत डेव्हलपमेंट कंट्रोल व प्रमोशन अधिनियम, २०१३ नुसार योग्य असेल परंतु काही अपरिहार्य कारणास्तव विकास प्राधिकरणाची बांधकाम परवानगी घेतलेली नसेल अशा नियमानुसार असणाऱ्या परंतु परवानगी न घेतलेल्या बांधकामाबाबत शास्ती पूर्णपणे माफ करण्याची व १ ते १००० चौ.फूटापर्यंत निवासी अधिकृत बांधकामावरील शास्ती पूर्णपणे माफ करण्याबाबत व १००० चौ.फूटापुढील बांधकामावर विकासकराच्या ठराविक रक्कम दंड स्वरूपात आकारून सदर बांधकाम कायमस्वरूपी नियमित करण्याबाबत अधिनियमात सुधारणा करण्याची नितांत आवश्यकता व याबाबत शासनाची प्रतिक्रिया”

मा. मंत्री (नगर विकास) महोदयांचे निवेदन

सन २००८ चा अधिनियम क्र.२ अन्वये मुंबई महानगरपालिका अधिनियम, १९८८ मध्ये कलम १५२ A, महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमामध्ये कलम २६७ A व महाराष्ट्र नगरपरिषदा, नगरपंचायती व औद्योगिक नगरी अधिनियम, १९६५ मध्ये कलम १८९ अंतर्भूत करून बेकायदेशीर

बांधकामावर दंडात्मक आकारणी करण्यासंदर्भात दरवर्षी अशा इमारतींवर बसविण्यायोग्य असलेल्या मालमत्ता कराच्या दुप्पटीइतकी शास्ती आकारण्याची तरतुद होती.

तथापि, काही समाजविघातक घटक इमारतीचे अवैधरित्या बांधकाम करून त्यातील सदनिका खरेदीदारांना विकतात आणि असे खरेदीदार अशी बांधकामे अधिकृत आहेत असा विश्वास ठेवून सदनिका खरेदी करतात. संबंधित अधिनियमातील दुप्पट शास्तीची तरतुद व अशी शास्ती मालमत्ता कराची थकबाकी समजून वसूल केली जात असल्याने सर्व सामान्य खरेदीदारांची कोणतीही चूक नसताना त्यांना शास्तीची मोठी रक्कम भरावी लागत होती ही बाब विचारात घेऊन यापूर्वी सन २०१७ मध्ये मुंबई महानगरपालिका अधिनियम व महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम यामध्ये सुधारणा करून अनधिकृत इमारतींवरील शास्तीचा दर संबंधित महानगरपालिकेकडून ठरविण्यात येईल असा निर्णय घेण्यात आला होता.

महानगरपालिकेच्या धर्तीवर नगरपरिषद कार्यक्षेत्रातील सर्व सामान्य खरेदीदारांना दुप्पट शास्तीमुळे त्यांची चूक नसताना मोठ्या प्रमाणात रक्कम भरावी लागत असल्याने अशा सर्व सामान्य खरेदीदारांना दिलासा देण्याच्या दृष्टिने मंत्री मंडळाने दिनांक २९.५.२०१८ रोजीच्या बैठकीत घेतलेल्या निर्णयानुसार दिनांक १०.०८.२०१८ रोजी महाराष्ट्र अधिनियम क्र. ५३ अन्वये नगरपरिषदा, नगरपंचायती व औद्योगिक नगरी अधिनियम, १९६५ मधील दुप्पट शास्ती आकारणीबाबतच्या तरतुदीत सुधारणा करून, अनधिकृत बांधकामावर शासन वेळोवेळी आदेशाद्वारे निश्चित करेल अशा दरांनी शास्ती आकारली जाईल अशी सुधारणा करण्यात आली आहे.

तसेच सदर सुधारणा महानगरपालिका व नगरपरिषद अधिनियमानुसार शास्ती लागू झाल्याच्या वर्षापासून पुर्वलक्षी प्रभावाने लागू केली आहे. संबंधित अधिनियमामध्ये शास्तीचा दर निश्चित केलेला नाही. मुंबई महानगरपालिका अधिनियम व महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमातील सुधारणेनुसार महानगरपालिका क्षेत्रात शास्तीचा दर ठरविण्याचा दर महानगरपालिकेकडे तर नगरपरिषदा, नगरपंचायती व औद्योगिक नगरी अधिनियमातील तरतुदीनुसार नगरपरिषद क्षेत्रात शास्तीचा दर ठरविण्याचा अधिकार शासनाकडे आहे. शासन निर्णय दिनांक २७.०९.२०१८ अन्वये सर्व नगरपरिषद कार्यक्षेत्रात शास्तीदराबाबत एक वाक्यता राहण्याच्या दृष्टिने तसेच अल्प उत्पन्न घटकांना न्याय देण्याच्या दृष्टिकोनातून शास्तीचे दर ठरविण्यात आले आहेत.

सबब, नगरपरिषदा, नगरपंचायती व औद्योगिक नगरी अधिनियम, १९६५ मध्ये सुधारणा करून शास्तीकराचे दर नमुद केलेले नाहीत तर शासन वेळोवेळी निश्चित करेल अशा दराने शास्ती दर निश्चित होतील अशी तरतुद केली आहे. त्यामुळे संबंधित अधिनियमात सुधारणा करण्याची आवश्यकता नाही.

डॉ. राहुल पाटील, विधानसभा सदस्य यांनी महाराष्ट्र विधानसभा नियम १०५ अन्वये दिलेली लक्षवेधी सूचना खालीलप्रमाणे आहे:-

"एमबीबीएस भरती प्रक्रियामधील ७०/३० या प्रादेशिक आरक्षण धोरणामुळे मराठवाडा, विदर्भ व उर्वरित महाराष्ट्रातील वैद्यकीय महाविद्यालयात प्रवेश मिळवितांना होणारा अन्याय, इयत्ता १२ वी नंतर वैद्यकीय प्रवेश घेतांना ७०/३० हे प्रादेशिक धोरण लागू असणे, राज्यात एमबीबीएस अभ्यासक्रम असणारे एकूण ४० वैद्यकीय महाविद्यालये असणे, त्यापैकी पश्चिम महाराष्ट्रात २५, विदर्भात ९ व मराठवाड्यात ६ वैद्यकीय महाविद्यालये असल्याने राज्यातील विद्यार्थी 'नीट' परिक्षेद्वारे उत्तीर्ण झाल्यावर एमबीबीएस अभ्यासक्रमासाठी प्रवेश घेतेवेळी त्यांना ७०/३० या प्रादेशिक धोरणामुळे वैद्यकीय महाविद्यालयात प्रवेश मिळणे अडचणीचे ठरणे, यामुळे विदर्भ आणि मराठवाड्यातील 'नीट' परिक्षा उत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांना वैद्यकीय महाविद्यालयात प्रवेश मिळवितांना त्यांच्यावर होणारा प्रादेशिक धोरणाचा अन्याय, प्रादेशिक धोरणामुळे मराठवाडा व विदर्भातील स्थानिक १२ उत्तीर्ण झालेल्या वैद्यकीय शिक्षणात प्रवेश घेऊ इच्छिणाऱ्या स्थानिक विद्यार्थ्यांना प्रवेश मिळत नसल्याने विद्यार्थी व पालकवर्गात वाढता असतोष, प्रादेशिक आरक्षण धोरण अंतर्गत वैद्यकीय अभ्यासक्रमास मुकाव्या लागणाऱ्या विद्यार्थ्यांवरील अन्याय दूर व्हावा व त्यांना न्याय मिळावा यासाठी विद्यार्थी, पालक व विदर्भ, मराठवाड्यातील लोकप्रतिनिधींनी हे प्रादेशिक आरक्षण रद्द करण्याची शासनाकडे केलेली मागणी, पश्चिम महाराष्ट्रात असलेल्या २५ वैद्यकीय महाविद्यालयात ७० टक्के स्थानिक विद्यार्थ्यांना एमबीबीएस अभ्यासक्रमासाठी प्रवेश दिला जातो व महाराष्ट्रातील उर्वरित विद्यार्थ्यांना केवळ ३० टक्के प्रवेश दिला जातो, ही तफावत प्रादेशिक आरक्षण घटनाबाह्य असून या प्रवेश प्रक्रियेला कोणतेही कायदेशीर पाठबळ नसणे, परिणामी राज्यातील एमबीबीएस अभ्यासक्रमाचे शिक्षण घेऊ इच्छिणाऱ्या होतकरू, इच्छुक व नीटची परिक्षा उत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांवर अन्याय होऊ नये याकरिता पश्चिम महाराष्ट्रातील प्रादेशिक ७०/३० हे असलेले प्रादेशिक आरक्षण धोरण रद्द करण्यात यावे व राज्यातील सर्व विद्यार्थ्यांसाठी प्रवेश खुला करण्यात यावा अशी मागणी परभणी विधानसभेचे स्थानिक लोकप्रतिनिधी यांनी दि.२२/०५/२०१८ रोजी व तदनंतर अनेक वेळा मा.वैद्यकीय शिक्षण मंत्री यांच्याकडे पत्र पाठवून केलेली मागणी, शासनाने विदर्भ आणि मराठवाड्यातील गुणवंत विद्यार्थ्यांवरील हा अन्याय दूर करण्यासाठी महाराष्ट्रामध्ये एमबीबीएस करीता एकच विद्यापीठ नाशिक व पुर्ण भारतात एकच नीट परीक्षा अंतर्गत प्रवेश असताना हा वैद्यकीय अभ्यासक्रमासाठी प्रवेश घेण्याकरिता असलेला प्रादेशिक आरक्षण धोरणातील तफावत दूर करण्याबाबत सुप्रिम कोर्टाने दिलेल्या १५ टक्के ऑल इंडिया कोटा व ८५ टक्के राज्य कोटा असा वैद्यकीय अभ्यासक्रमासाठीच्या प्रवेशाबाबत आदेश दिलेला असताना राज्यात मात्र ३० टक्के राज्य कोटा व ७० टक्के त्या-त्या विभागास राखव कोटा कोणत्या आधारावर ठेवण्यात आला आहे, तसेच मुंबई उच्च न्यायालयाच्या सर्वोच्च न्यायाधीशांनी सन २००६ साली ही आरक्षण प्रक्रिया असंविधानिक असल्याचा निर्वाळाही दिलेला असणे, त्यामुळे कुठलाही कायदा नसतांना हे अन्यायकारक आरक्षण लागू करता येत नाही असे औरंगाबाद खंडपीठाच्या न्यायमूर्तींनी दाखल असलेल्या याचीकेवर दिनांक ३ मे, २०१७ रोजी आदेश दिलेले असल्याने हे असंविधानिक आरक्षण रद्द करण्यात यावे या अनुषंगाने शासनाने तात्काळ निर्णय घेवून वैद्यकीय अभ्यासक्रमासाठी इच्छुक असलेल्या होतकरू विद्यार्थ्यांना न्याय मिळावा यासाठी कार्यवाही करण्याची आवश्यकता वा याबाबत शासनाची प्रतिक्रिया."

मा. मंत्री (वैद्यकीय शिक्षण) यांचे निवेदन

महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ अंतर्गत विविध महाविद्यालयांमधील प्रवेशासाठी राज्यात संविधानिक व इतर प्रवर्गनिहाय आरक्षण लागू आहे. तसेच, सन १९८५ पासून मा. सर्वोच्च न्यायालयाच्या प्रादेशिक आरक्षणासंदर्भात देण्यात आलेल्या आदेशानुसार वैद्यकीय अभ्यासक्रमाच्या प्रवेशामध्ये ७० टक्के

प्रादेशिक आरक्षण व ३० टक्के राज्यस्तरीय आरक्षण ठेवण्यात आलेले आहे. यासाठी वैधानिक विकास मंडळनिहाय मराठवाडा, विदर्भ व उर्वरित महाराष्ट्र असे प्रादेशिक आरक्षणाचे विभाग निश्चित करण्यात आलेले आहेत.

सद्यस्थितीत या तीन वैधानिक विकास मंडळांमध्ये शासकीय, शासन अनुदानित व खाजगी विनाअनुदानित अशी राज्याच्या अखत्यारितील एकूण ४२ वैद्यकीय महाविद्यालये आहेत. त्यापैकी मराठवाडा विभागामध्ये ६, विदर्भात ९ व उर्वरित महाराष्ट्रामध्ये २७ वैद्यकीय महाविद्यालये आहेत. एम.बी.बी.एस अभ्यासक्रमासाठी शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालयातील अखिल भारतीय कोट्यासाठी १५% व खाजगी वैद्यकीय महाविद्यालयातील संस्थात्मक कोट्यासाठी १५% राखीव जागा वगळता उर्वरित जागा ह्या राज्य कोट्यासाठी उपलब्ध असतात. सदर राज्य कोट्यातील जागांवर ७०:३० प्रमाणात प्रादेशिक आरक्षण लागू करण्यात येते.

मा. सर्वोच्च न्यायालयाच्या आदेशानुसार राज्यातील शासकीय तसेच खाजगी विनाअनुदानित वैद्यकीय महाविद्यालयातील सर्व विद्यार्थ्यांचे प्रवेश हे राष्ट्रीय पात्रता व प्रवेश परीक्षा (NEET-UG-National Eligibility cum Entrance Test) या राष्ट्रीय पातळीवरील सामाईक पात्रता परीक्षेमार्फत करण्यात येत आहेत. प्रत्येक प्रादेशिक विभागातील ७०% जागांवर त्याच विभागातील विद्यार्थ्यांना प्रवेश देण्यात येतात. तसेच, ३०% जागांवर तिन्ही विभागातील विद्यार्थ्यांना गुणवत्तेनुसार प्रवेश देण्यात येतो. मागील लगतच्या वर्षाच्या प्रवेशाच्या यादीचे अवलोकन केले असता राज्यस्तरीय ३०% आरक्षित जागांवर तिन्ही विभागांमध्ये सर्वाधिक मराठवाडा विभागाचे, तदनंतर विदर्भ व उर्वरित महाराष्ट्राचे विद्यार्थी प्रवेशित झाल्याचे दिसून येते.

सन २०१९ मधील तिन्ही प्रादेशिक विभागातील ३०% राज्यस्तरीय कोट्यातील प्रवेशाचा एकत्रित विचार करता उर्वरित महाराष्ट्रातील ४०६, विदर्भातील ४९० आणि मराठवाड्यातील ६८३ विद्यार्थ्यांना प्रवेश प्राप्त झालेला आहे. ही वस्तुस्थिती विचारात घेता, सन २०१९-२० या शैक्षणिक वर्षात मराठवाडा व विदर्भातील विद्यार्थ्यांना वैद्यकीय अभ्यासक्रमाच्या पर्याप्त जागांवर प्रवेश मिळाल्याचे दिसून येते. तसेच, लोकसंख्येचा विचार करता उर्वरित महाराष्ट्राची लोकसंख्या ही तुलनेने अधिक आहे, ही बाबसुद्धा विचारात घेणे आवश्यक आहे.

खाजगी महाविद्यालयातील ७०:३० कोट्याबाबत महाराष्ट्रात खाजगी विनाअनुदानित व्यावसायिक शैक्षणिक संस्था (प्रवेश व शुल्क यांचे विनियमन) अधिनियम, २०१५ या कायद्यांतर्गत शासन अधिसूचना दिनांक १८.०८.२०१६ अन्वये प्रवेश नियम प्रसिद्ध करण्यात आले आहेत. तसेच, शासन निर्णय दिनांक १३.०४.२०१७ अन्वये शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालयातील प्रवेशासाठी उक्त कोटा हा खाजगी महाविद्यालयाच्या प्रवेश नियमाप्रमाणे लागू करण्यात आला आहे.

प्रवेशातील ७०:३० प्रमाणातील कोटा रद्द करण्यासंदर्भात मराठवाडा शिक्षक पालक संघटना यांनी मा. उच्च न्यायालय, औरंगाबाद खंडपीठ येथे याचिका दाखल केलेली आहे. सदर प्रकरण न्यायप्रविष्ट असून सद्यस्थितीत प्रलंबित आहे.

महाराष्ट्र विधानसभा
सन २०१९ चे चौथे (हिवाळी) अधिवेशन

श्री. अतुल भातखळकर, योगेश सागर, विधानसभा सदस्य यांनी महाराष्ट्र विधानसभा नियम १०५ अन्वये दिलेली लक्षवेधी सूचना पुढीलप्रमाणे आहे:-

“शाळांच्या पटसंख्येनुसार शिक्षकांना वेतन देण्याबाबतचा विचार राज्य शासनाच्या शिक्षण विभागाकडून सुरु असल्याचे माहे डिसेंबर, २०१९ मध्ये निदर्शनास येणे, त्यासाठी शिक्षण संचालकाच्या अध्यक्षतेखाली अभ्यास समिती स्थापन करण्यात आली असणे, तसेच पटसंख्येनुसार शिक्षकांना वेतन दिल्यास आर्थिक भार कमी होणार असणे, परंतु भाषिक शाळांमधील विद्यार्थी संख्या कमी होत असताना पटसंख्येनुसार वेतन मिळाल्यास भाषिक शाळांना मुख्यत्वे मराठी शाळांना शिक्षक मिळणे अशक्य होऊन शाळा बंद होण्याची भीती असणे, त्यामुळे शाळेतील पटसंख्या वाढण्याबाबत व शिक्षकांच्या वेतनाबाबत ठोस निर्णय घेण्याची गरज असणे, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही, उपाययोजना व शासनाची प्रतिक्रिया.”

मा. मंत्री, (शालेय शिक्षण) यांचे निवेदन.

शाळांना २० टक्के अनुदान मंजूरीबाबत व २० टक्के अनुदान पात्र शाळांना वाढीव २० टक्के अनुदान मंजूरीबाबतचा प्रस्ताव मंत्रिमंडळाच्या दिनांक २८ ऑगस्ट, २०१९ च्या बैठकीत ठेवला होता. त्यावर निर्णय घेताना, “सद्यस्थितीत टप्पा अनुदानावर असलेल्या तसेच, विनाअनुदानित शाळा/तुकड्या/अतिरिक्त शाखांना अनुदान धोरणामध्ये सुधारणा करण्याबाबत वेगवेगळ्या पर्यायांचा शालेय शिक्षण व क्रीडा विभागाने विचार करावा. यामध्ये प्रति विद्यार्थी अनुदान मंजूर करणे या व अन्य पर्यायांचा अभ्यास करून यानुषंगाने योग्य धोरणात्मक बदलासंबंधीचा प्रस्ताव मंत्रिमंडळापुढे सादर करावा, असा निर्णय मंत्रिमंडळाने घेतला. त्यास अनुसरून शाळांना प्रति विद्यार्थी अनुदान देण्यासंदर्भात व यासंबंधीच्या मुद्यांबाबत अभ्यास करण्यासाठी आयुक्त (शिक्षण) महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी दिनांक ४ डिसेंबर, २०१९ अन्वये, शिक्षण संचालक (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक) महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे अध्यक्षतेखाली अभ्यासगटाची स्थापना केली आहे. सदर अभ्यासगट आयुक्त (शिक्षण) यांचे दिनांक १६ डिसेंबर, २०१९ च्या पत्रान्वये रद्द करण्यात आला आहे.

57

संविधान

संविधान के अंतर्गत राज्याभिषेक का प्रश्न आता है। यह प्रश्न संविधान के अनुच्छेद 53 में उल्लिखित है।

संविधान के अनुच्छेद 53 के अंतर्गत राज्याभिषेक का प्रश्न आता है। यह प्रश्न संविधान के अनुच्छेद 53 में उल्लिखित है।

राज्याभिषेक का प्रश्न

राज्याभिषेक का प्रश्न संविधान के अनुच्छेद 53 में उल्लिखित है। यह प्रश्न संविधान के अनुच्छेद 53 में उल्लिखित है।

महाराष्ट्र विधानसभा
सन २०१९ चे (हिवाळी अधिवेशन)

विधानसभा लक्षवेधी सूचना क्र.

श्री. किशोर पाटील, विधानसभा सदस्य यांनी महाराष्ट्र विधान सभा नियम १०५ अनुसार दिलेली लक्षवेधी सूचना पुढील प्रमाणे आहे :-

“जळगाव जिल्ह्याचे शिक्षणाधिकारी (माध्य.) जि.प. श्री. देविदास महाजन हे या पदावर कार्यरत असताना श्री. १३.०८.२०१५ ते ३१.०५.२०१९ रोजी या कालावधीत १. पी के. विद्यालय पाचोरा २. जय योगेश्वर माध्यमिक विद्यालय, अंमळनेर, ३. सिंधी हायस्कूल, जळगांव, ४. श्री साई समर्थ मा.वि. पथराड, ५. मा.वि. हातले, ता. चाळीसगांव, ६. मा.वि. मुंदखेडे, ता. चाळीसगाव या व अन्य शाळेच्या संस्थांनी चुकीच्या पध्दतीने सन २०१५-१६ च्या संचमान्यतेतील प्रस्तावित पदे मंजूर पदात टाकुन नविन संच मान्यता प्राप्त करण्यात येणे, याकरिता शिक्षणाधिकारी देविदास महाजन यांची स्वाक्षरी स्कॅन करुन प्रस्ताव शालार्थसाठी मा.शिक्षण उपसंचालक, नाशिक विभाग, नाशिक येथे पाठविण्यात येणे, तसेच अशाच पध्दतीने बनावट सहा व खोटे आवक-जावक क्रमांक असलेली प्रकरणे दाखल होणे, या संपूर्ण प्रकरणाची चौकशी करुन कारवाई करण्याबाबत शिक्षणाधिकारी यांनी मा. शिक्षण उपसंचालक, नाशिक यांना दि. ५.११.२०१९ च्या सुमारास विनंती करणे, सदरील गैरकारभारासंदर्भात सर्वसामान्य नागरिकांमध्ये निर्माण झालेले असंतोषाचे वातावरण, याबाबत शासनाने तातडीने चौकशी करुन संबंधितावर कडक कारवाई करण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने करावयाची कारवाई, व शासनाची प्रतिक्रिया”

मंत्री (शालेय शिक्षण) यांचे निवेदन

जळगाव जिल्ह्यातील सहा शाळांनी चुकीच्या पध्दतीने संचमान्यता प्राप्त केल्याची दिनांक ७.१.२०२० रोजीची तक्रार प्राप्त झाल्यानंतर माझ्याकडे दिनांक २१.१.२०२० रोजी बैठक घेण्यात आली. सदर बैठकीमध्ये दिलेल्या सूचनांच्या अनुषंगाने विभागीय शिक्षण उपसंचालक, नाशिक यांच्यामार्फत १० शाळांच्या संचमान्यता/वैयक्तिक मान्यतांची चौकशी करण्यात आली. पुन्हा माझ्याकडे दिनांक १२.२.२०२० रोजीचे निवेदन प्राप्त झाल्यानंतर दिनांक १८.२.२०२० रोजी बैठक घेण्यात आली. बैठकीत झालेल्या चर्चेनुसार शिक्षण उपसंचालक, नाशिक यांच्या चौकशी अहवालाच्या अनुषंगाने स्पष्ट निष्कर्ष नमूद करण्याचे निर्देश शिक्षण संचालक (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक) यांना देण्यात आले. शिक्षण संचालक (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक) यांचा अहवाल अद्याप अप्राप्त आहे. तथापि, सदर प्रकरणी प्रथमदर्शनी अनियमितता झाल्याचे स्पष्ट झाल्यामुळे दिनांक २१.१.२०२० च्या बैठकीत तत्कालीन शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक), जिल्हा परिषद, जळगाव

रीट/एच-१५५५ (२५८-३-२०२०)

श्री. प्र. प.

६४

2

यांना बनावट स्वाक्षरीप्रकरणी गुन्हा नोंदविण्याचे तसेच चौकशी पूर्ण होईपर्यंत बनावट प्रस्ताव सादर करणा-या संस्थांचे वेतन अनुदान थांबविण्याचे आदेश देण्यात आले आहेत.

दरम्यान, यापूर्वी तत्कालीन शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक), जि.प., जळगाव यांनी दिनांक ५.११.२०१९ रोजीच्या पत्रान्वये शिक्षण उपसंचालक, नाशिक यांच्याकडे केलेल्या तक्रारीच्या अनुषंगाने एका शाळेतील ४ शिक्षण सेवकांना देण्यात आलेले शालार्थ क्रमांक शिक्षण उपसंचालक कार्यालयाकडून रद्द करण्यात आले. उर्वरित शिक्षक/शिक्षकेतर कर्मचा-यांचे वेतन अनुदान देण्यात आलेले नाही.

सहाय्यी शिक्षण अधिकारी (माध्यमिक) दिनांक

शिक्षण उपसंचालक कार्यालय, नाशिक
दिनांक ०५.११.२०१९ रोजीच्या पत्रान्वये शिक्षण उपसंचालक कार्यालय, नाशिक यांच्याकडे केलेल्या तक्रारीच्या अनुषंगाने एका शाळेतील ४ शिक्षण सेवकांना देण्यात आलेले शालार्थ क्रमांक शिक्षण उपसंचालक कार्यालयाकडून रद्द करण्यात आले. उर्वरित शिक्षक/शिक्षकेतर कर्मचा-यांचे वेतन अनुदान देण्यात आलेले नाही.

एच-१५५५-१२

शिक्षण उपसंचालक कार्यालय, नाशिक
दिनांक ०५.११.२०१९ रोजीच्या पत्रान्वये शिक्षण उपसंचालक कार्यालय, नाशिक यांच्याकडे केलेल्या तक्रारीच्या अनुषंगाने एका शाळेतील ४ शिक्षण सेवकांना देण्यात आलेले शालार्थ क्रमांक शिक्षण उपसंचालक कार्यालयाकडून रद्द करण्यात आले. उर्वरित शिक्षक/शिक्षकेतर कर्मचा-यांचे वेतन अनुदान देण्यात आलेले नाही.

लक्षवेधी सूचना

महाराष्ट्र विधानसभा
सन २०१९ चे चौथे (हिवाळी) अधिवेशन
लक्षवेधी सूचना

सर्वश्री राजू कारेमोरे, मनोहर चंद्रिकापुरे, नरेंद्र भोंडेकर, सहसराम कोरोटे, विधानसभा सदस्य यांनी महाराष्ट्र विधानसभा नियम, १०५ अन्वये उपस्थित केलेली लक्षवेधी सूचना पुढीलप्रमाणे आहे:-

“शालेय पोषण आहार योजनेअंतर्गत सन २०२०-२१ या वर्षाकरीता राज्यातील ३३ जिल्ह्यांसाठी भारतीय अन्न महामंडळाच्या गोदामातून तांदूळाची उचल करून शाळा/केंद्रीय स्वयंपाकगृह प्रणालीपर्यंत तांदूळ वाहतूक करण्यासाठी नोंदणीकृत व अनुभवी संस्थेच्या नेमणूकीकरीता ई-निविदा मागविण्यासाठी प्राथमिक शिक्षण संचालनालय, पुणे यांच्यातर्फे दिनांक ०६/१२/२०१९ रोजी ई-निविदा सूचना प्रकाशित करण्यात आली असून, परंतु सदर ई-निविदा सूचनेद्वारा तांदूळ पुरवठा करणाऱ्या पुरवठादारांसाठी ज्या अटी व शर्ती लागू करण्यात आल्या आहेत, त्या सामान्य पुरवठादारांच्या आवाक्याबाहेरच्या असणे, त्यामुळे सदर ई-निविदा शासनाने काही विशिष्ट पुरवठादारांशी संगनमत करून प्रसिध्द करण्यात आल्याची शक्यता असणे, कारण सामान्य पुरवठादारांना यासाठी ५ लक्ष रु. अनामत रक्कम आणि निविदा अर्जासाठी २५ हजार रु. परत न मिळण्याच्या अटीवर भरणे आर्थिकदृष्ट्या शक्य नसणे, तसेच निविदेच्या अटीनुसार एका जिल्ह्यासाठी पुरवठादाराची मागील दोन वर्षांची वार्षिक उलाढाल ५ कोटी ते २० कोटी रु. असणे, म्हणजे ती सामान्यांच्या आवाक्याबाहेर असणे, त्यामुळे राज्यातील मोठ्या व आर्थिकदृष्ट्या प्रबल पुरवठादारांना याचा फायदा होणार असणे, त्यामुळे ई-निविदा भरणेपासून वंचीत राहणाऱ्या लहान व्यापारी व धान उत्पादक शेतकऱ्यांमध्ये पसरलेला कमालीचा असंतोष, त्यामुळे सदर ई-निविदेवर तात्काळ स्थगिती आणून रद्द करणे आणि लहान व्यापारी व धान उत्पादक शेतकऱ्यांना सुध्दा तांदूळ पुरवठा करता येईल, या दृष्टीने अटी व शर्ती बदलून नव्याने ई-निविदा प्रसिध्द करण्यासाठी शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना.”

श्रीम. वर्षा गायकवाड, मंत्री (शालेय शिक्षण) यांचे निवेदन

शालेय पोषण आहार योजनेंतर्गत राज्यातील ग्रामीण व शहरी भागातील शाळांना भारतीय अन्न महामंडळाच्या गोदामातून शाळेपर्यंत तांदूळ वाहतूक करणे व ग्रामीण भागातील शाळांना धान्यादी मालाचा पुरवठा करण्यासाठी सन २०१५-१६ पासून ई-निविदा प्रक्रियेद्वारे जिल्हानिहाय पुरवठेदार नियुक्त

करण्यात येतात. सदर निविदा शासनाचे खरेदी धोरण दिनांक १ डिसेंबर, २०१६ मधील तरतुदीनुसार राज्यस्तरीय खरेदी समितीमार्फत पूर्ण करण्यात येते. केंद्र शासन व मा.सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्देशानुसार योजनेतर्गत लाभार्थी विद्यार्थ्यांना विना खंड योजनेचा लाभ देणे बंधनकारक आहे. निविदा प्रक्रियेद्वारे नियुक्त हीणान्या पुरवठेदारामार्फत दर दोन महिन्याला जिल्ह्यातील शाळांच्या मागणीनुसार आवश्यक तांदूळ भारतीय अन्न महामंडळाच्या गोदामातून उचल करून शाळास्तरापर्यंत वाहतूक करणे आणि धान्यादी वस्तू स्वखर्चाने खरेदी करून शाळास्तरावर पुरवठा करणे आवश्यक आहे. शालेय पोषण आहार योजनेच्या खर्चाचे मानक केंद्र व राज्य हिस्सा ६०:४० टक्के असे आहे. केंद्र शासनाकडून वर्षभरात मंजूर झालेला निधी तीन टप्प्यात वितरीत करण्यात येतो. केंद्र शासनाकडून त्यांच्या हिस्स्याचा निधी प्राप्त झाल्यानंतर राज्य हिस्स्याची रक्कम वितरीत करण्यात येते. पुरवठेदारास सुरुवातीला स्वखर्चाने तांदूळ वाहतूक व धान्यादी मालाचा पुरवठा करावा लागतो. सदर बाब विचारात घेता निविदा प्रक्रियेतून नियुक्त होणारी संस्था आर्थिकदृष्ट्या सक्षम असणे आवश्यक आहे. त्यामुळे संबंधित जिल्हयाच्या कामाच्या व्याप्तीनुसार जिल्हानिहाय सरासरी वार्षिक उलाढाल निश्चित केली आहे.

शासन खरेदी धोरण दिनांक १ डिसेंबर, २०१६ मध्ये बयाना रक्कम व अर्जाची किंमत निश्चित करण्याबाबत तरतूद विशद केली आहे. त्यानुसार अर्जाची किंमत व जिल्हानिहाय बयाना रक्कम निश्चित केली आहे. निविदा प्रक्रियेतून नियुक्त होणाऱ्या पुरवठेदाराची बयाना रक्कम करार कालावधीपर्यंत राखून ठेवण्यात येते. अन्य निविदाकारांची बयाना रक्कम तात्काळ परत करण्यात येते. सदर निविदा प्रक्रियेतून अधिकाधिक स्पर्धा होण्यासाठी प्रत्येक वर्षीच्या निविदेमधील काही अटी व शर्तीमध्ये बदल करण्यात आलेले आहेत.

---/---

श्री. महेश शिंदे, विधानसभा सदस्य यांनी महाराष्ट्र विधानसभा नियम १०५ अनुसार दिलेली लक्षवेधी

सूचना क्र.५३

“महाराष्ट्रातील शेतकरी सध्या अवकाळी पावसामुळे प्रचंड अडचणीत आला असून, शेतीमालाच्या नुकसानीने त्रस्त असणे, या अतिवृष्टीमुळे शेतीच्या पाणंद रस्त्यांची दयनीय अवस्था झालेली असणे. या रस्त्यांचा वापर हा शेती माल बाजारात व कारखान्यांना पोहचविण्यासाठी होत असणे, या पाणंद रस्त्यांची दुरुस्ती ही शेतकरी स्वखर्चाने करण्यास तयार असणे, परंतु त्याकरिता लागणारा मुरुम हा रॉयल्टी फ्री करावा तसेच सदर रस्ते दुरुस्त करणाऱ्या वाहनांवर तसेच शेतकऱ्यांवर कायदेशीर कारवाई न करण्याची तेथील शेतकऱ्यांची असलेली मागणी, या संदर्भात कोणतीच कार्यवाही होत नसल्याने त्यांच्यात पसरलेले असंतोषाचे व संतापाचे वातावरण, याबाबत शासनाने केलेली व करावयाची कार्यवाही, याबाबत शासनाची प्रतिक्रिया व भूमिका”

श्री. संदीपान भुमरे, मा. मंत्री (रोहयो) यांचे निवेदन

शेत / पाणंद रस्ते शेतीमधील कामाकरीता आवश्यक असणाऱ्या साधनांची ने-आण करण्याकरीता उपयोगात येतात. यांत्रिकीकरणामुळे शेतीमध्ये पेरणी, आंतरमशागत, कापणी, मळणी इतर कामे यंत्रामार्फत करण्यात येतात, तेव्हा यंत्रसामुग्रीच्या वाहतुकीकरता पावसाळ्यामध्ये शेत/पाणंद रस्ते सुयोग्य असणे गरजेचे आहे. यासाठी शेत/पाणंद रस्त्यांची कामे होण्यासाठी शासन निर्णय दि. २७ फेब्रुवारी २०१८ नुसार मान्यता देण्यात आली आहे. सदर शासन निर्णयामध्ये शेत/पाणंद रस्ते बांधकामासाठी उपयोगात येणाऱ्या गौण खनिजाकरीता कोणत्याही प्रकारचे गौण खनिज स्वामीत्व शुल्क आकारण्यात येवू नये अशी तरतूद आहे.

उपरोक्त शेत/पाणंद रस्ते योजनेअंतर्गत एका गावावरून दुसऱ्या गावास जाणारे रस्ते व शेतावर जाण्याचे पाय मार्ग व गाडी मार्ग वहिवाटीच्या रस्त्यांचा समावेश आहे. सदरहु योजनेमध्ये भाग-अ अंतर्गत रस्ता मजबुतीकरण करणे, भाग ब शेत/पाणंद रस्ता अतिक्रमणमुक्त करून कच्चा रस्ता तयार करावयाचा आहे. तसेच भाग क अंतर्गत शेत/ पाणंद अतिक्रमणमुक्त करून कच्चा व पक्का रस्ता एकत्रितपणे करता येणार आहे.

शेता/एच-१४७४ (७२०-३-२०२०)

श्री. मा. प.

उपरोक्त योजनेअंतर्गत राज्यस्तरीय समिती, जिल्हास्तरीय समिती, जिल्हा कार्यकारी समिती/ ग्रामस्तरीय समिती यांची नियुक्ती केली असुन त्यांच्या कार्यकक्षा विहित केल्या आहेत. तदनुसार पाणंद/ शेतारस्त्यांची कामे करावयाची आहेत. तसेच त्यासाठी नमुना अंदाजपत्रक तयार करुन देण्यात आले असुन त्यात बदल करण्याची मुभा देण्यात आली आहे. तसेच अतिक्रमण झालेले रस्ते अतिक्रमणमुक्त करण्यासही सुचना निर्गमित केल्या आहेत.

सदर योजनेअंतर्गत विविध स्रोतांमधुन निधी उपलब्ध करुन देण्याच्या सुचनाही देण्यात आल्या आहेत. तेव्हा उपरोक्त योजनेतुन आतापर्यंत दि. २५ मे २०१८ च्या शासन निर्णयान्वये प्रत्येक जिल्हयाला रु. १.५० कोटी इतका निधी वितरीत करण्यात आला आहे. तसेच जिल्हाधिकारी, नांदेड यांच्या अतिरिक्त मागणीवरुन सदर योजनेंतर्गत नांदेड जिल्हयाला रु.१५०.०० लक्ष इतका निधी दिनांक १ मार्च, २०१९ रोजीच्या शासन जापनान्वये मंजूर करण्यात आला आहे. सबब याबाबत कार्यवाही केलेली असल्यामुळे कोणतेही असंतोषाचे व संतापाचे वातावरण नाही.

एच-१४७८-१०

सन २०१९ चे हिवाळी अधिवेशन
सार्वजनिक आरोग्य विभाग

लक्षवेधी सूचना क्र. ५७

अॅड. पराग अळवणी, कॅप्टन आर. तमिल सेल्वन, अॅड. आशिष शेलार, विधानसभा सदस्य यांनी महाराष्ट्र विधानसभा नियम - १०५ अन्वये दिलेली लक्षवेधी सूचना पुढील प्रमाणे आहे.

“राज्यातील रुग्णवाहिकांवर लक्ष ठेवण्यासाठी शासनाने सुरु केलेली जीपीएस अर्थात ग्लोबल पोजिशनिंग यंत्रणा हि मागील अनेक महिन्यापासून बंद असल्याचे निदर्शनास येणे, यामुळे रुग्णवाहिका कोणत्या ठिकाणी आहेत यावर नियंत्रण ठेवण्यात होत असलेला गोंधळ, सदर रुग्णवाहिकांमध्ये नागपूर विभागाच्या ५०० रुग्णवाहिकांचा समावेश असणे, या जीपीएस यंत्रणेची देखभाल दुरुस्ती आणि नियंत्रण ठेवण्याची जबाबदारी सोपविण्यात आलेल्या कंत्राटदाराची मुदत संपून चार महिने झाले असल्याचे समोर येणे, त्यामुळे ग्रामीण भागातल्या रुग्णांना वेळोवेळी रुग्णवाहिका मिळणे आणि यंत्रणेला जवळची रुग्णवाहिका शोधून ती घटनारथळी पोहचविण्यासाठी अडचण निर्माण होणे, यामुळे नागरिकांची मोठ्या प्रमाणावर शासनाप्रती पसरलेली असंतोषाची भावना, मुंबई ग्रामीण भागातल्या रुग्णांना आरोग्यसेवाच मिळत नसताना उपलब्ध रुग्णवाहिकांवर जीपीएस यंत्रणा बसविण्यासाठी तब्बल तीन कोटी रुपये खर्च केल्याचे आढळून येणे, मुंबई व ग्रामीण भागातील गरीब रुग्णांवर वेळेवर उपचार होण्यासाठी जलदगतीने रुग्णवाहिकांची सेवा उपलब्ध करून देण्यासाठी शासनाने तातडीने उपाययोजना करण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने केलेली व करावयाची कार्यवाही, याबाबत शासनाची प्रतिक्रिया व भूमिका.”

श्री. राजेश टोपे, मंत्री (सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण) यांचे निवेदन

सार्वजनिक आरोग्य विभागांच्या जननी शिशु सुरक्षा कार्यक्रमांतर्गत राज्यातील ० ते १ वर्षांच्या आजारी मुलांना आणि गरोदर मातांना घरून रुग्णालयात नेणे, तसेच बाळंतपणानंतर रुग्णालयातून घरी सोडणे या सेवा मोफत देणे अपेक्षित आहे. या सेवा सुरळीतपणे देता याव्यात आणि गरोदर मातांनी मागणी केल्यास सर्वात जवळची रुग्णवाहिका कमीत कमी वेळात उपलब्ध व्हावी यासाठी १०२ क्रमांकाचे टोल फ्री सेंटर पुणे येथे सुरु करण्यात आले आहे. हे कॉल सेंटर चालविण्यासाठी व सर्व रुग्णवाहिकांवर जीपीएस-जीपीआरएस यंत्रणा बसविण्यासाठी सन २०१३ पासून ई-निविदेद्वारे सेवा पुरवठादार निश्चित करण्यात आला. या सेवा पुरवठादारा मार्फत ऑक्टोबर, २०१३ मध्ये २७०८ रुग्णवाहिकांवर जीपीएस-जीपीआरएस यंत्रणा बसविण्यात आल्या. सदर सर्व जीपीएस-जीपीआरएस यंत्रणा सन २०१८ पर्यंत कार्यरत होत्या. त्यानंतर आयुष्यमान संपल्यामुळे मागील वर्षभरात १४९४ यंत्रे बंद पडली आहेत. सद्यस्थितीत १२१४ जीपीएस-जीपीआरएस यंत्रे कार्यरत आहेत.

नागपूर विभागातील रुग्णवाहिकांवर ४५३ जीपीएस-जीपीआरएस यंत्रे बसविण्यात आली होती. त्यापैकी २०५ यंत्रे कार्यरत आहेत व आयुष्यमान संपल्याने २०८ यंत्रे कार्यरत नाहीत.

माता व बालकांना १०२ टोल फ्री क्रमांकाने रुग्णवाहिका सेवा देण्यासाठी जानेवारी २०१८ मध्ये नवीन सेवा पुरवठादार निश्चित करण्यात आला आहे व सदर पुरवठादारामार्फत १०२ रुग्णवाहिका सेवा देण्यात येत आहेत. १०२ क्रमांक सेवेमध्ये सर्व रुग्णवाहिकांच्या वाहन चालकांचे मोबाईल क्रमांक घेण्यात आले असून मोबाईल द्वारे संपर्क करून ० ते १ वर्ष बालकांना व मातांना रुग्णवाहिका सेवा उपलब्ध करून देण्यात येत आहेत. त्यानुसार एप्रिल २०१८ पासून ते ऑक्टोबर, २०१९ पर्यंत २३,७४,१७९ मातांना व २,०३,३९४ एक वर्षापर्यंतच्या बालकांना रुग्णवाहिका मार्फत संदर्भ सेवा देण्यात आल्या आहेत.

सद्यस्थितीत जीपीएस यंत्रणा बंद असलेल्या सर्व वाहन चालकांचे मोबाईल क्रमांक सॉफ्टवेअर मध्ये उपलब्ध असल्याने रुग्णवाहिका घटनास्थळी पोहोचण्यात अडचण निर्माण होत नाही. रुग्णवाहिका उपलब्ध नसल्यास आवश्यकतेनुसार १०८ रुग्णवाहिका बोलविण्यात येते. सद्यस्थितीमध्ये १०२ रुग्णवाहिका व १०८ रुग्णवाहिका या दोन विनामुल्य सेवा उपलब्ध असल्यामुळे ग्रामीण भागातील रुग्णांना वेळेवर रुग्णवाहिका प्राप्त होते व उपचार केला जातो.

सध्या बंद असलेली जीपीएस-जीपीआरएस यंत्रणा बदलण्यासाठी खरेदी प्रक्रिया सुरु करण्यात आली असून नवीन जीपीएस यंत्रे पुढील ६ महिन्यात मिळणे अपेक्षित आहे.

विधानसभा लक्षवेधी सूचना

अॅड. आशिष शेलार, श्री. प्रशांत ठाकूर, अॅड. पराग अळवणी, कॅप्टन आर. तमिल सेल्वन, श्री. संजय केळकर, श्रीमती मनिषा चौधरी, अॅड. राहुल नावेंकर, वि.स.स. यांनी म.वि.स. नियम १०५ अन्वये उपस्थित केलेली लक्षवेधी सूचना खालीलप्रमाणे आहे:-

"अॅण्टिबायोटिकचा वापर, अतिवापर आणि दुसरीकडे जंतुविरहित उपकरणे न वापरल्यामुळे त्याचे अत्यंत भयंकर परिणाम रुग्णांवर होत असल्याचे माहे डिसेंबर, २०१९ व त्या दरम्यान निदर्शनास येणे, सरकारी हॉस्पिटलमध्ये येणारे गोरगरीब रुग्ण अनेक आजारांवर उपचार घेण्याकरिता रुग्णालयात दाखल होतात, त्यांचे नातेवाईक हॉस्पिटलच्या आवारात राहत असणे, सदर रुग्णांसाठी वापरली जाणारी जमिन, फर्निचर, ऑपरेशन टेबल, ऑपरेशन रुम, मॉनिटरचे स्क्रीन इत्यादी हॉस्पिटलमधील अशा अनेक गोष्टी निर्जंतुकीकरण करून घेणे अपेक्षित असतानाही ही उपकरणे निर्जंतुकीकरण न केल्यामुळे रुग्ण बरे होण्याची संख्या कमी होत असल्याचे निदर्शनास येणे, त्यामुळे या रुग्णांवर मोठ्या प्रमाणात अॅबायोटिकचा वापर केला जात असणे, याच बरोबर हात जंतु विरहित करणे (हँड हायजिन), रुग्णांच्या अंगावरची त्वचा जंतुविरहित करणे (स्किन अॅण्टिसेप्सिस), उपकरणांचे निर्जंतुकीकरण करणे आणि हॉस्पिटलमध्ये फरश्या, फर्निचर आणि अन्य गोष्टी पूर्णपणे निर्जंतुकीकरण करणे (सरफेस डिसइन्फेक्टंट), यावर भर देण्याबाबत जागतिक आरोग्य संघटनेने आपल्या "ग्लोबल ऍक्शन प्लॅन" मध्ये स्पष्टपणे नमूद केलेले असणे, या संदर्भात मा. लोकप्रतिनिधी पत्राद्वारे मुंबई महानगरपालिकेकडे तक्रार करून या विषयासंबंधी योग्य ती उपाययोजना करण्यास सांगणे, परंतु या विषयाबाबत आजतगायत कोणतीही उपाययोजना करण्यात आलेली नसणे, अॅण्टिबायोटिकवर खर्च करण्यापेक्षा प्रिव्हेंटिव मेडिसिन वर खर्च वाढविण्याची आवश्यकता असतानाही प्रत्यक्षात यावर कमी खर्च होत असणे, असे असतानाही मुंबई महानगरपालिकेकडून अॅण्टिसेप्टिक / डिसइन्फेक्टंट या संदर्भात निविदा काढण्यात येत असणे, परंतु यामध्ये सर्वसामान्य रुग्णांसाठी आवश्यक असलेल्या मा.लोकप्रतिनिधिनी उपस्थित केलेल्या बाबींच्या समावेश नसणे, केंद्रिय सतर्कता आयोग यांची मार्गदर्शकतत्वे (central vigilance commission guideline) चा काटेकोरपणे अवलंब करणे गरजेचे असतानाही त्याची अंमलबजावणी होत नसणे, त्यामुळे या सगळ्यांचा परिणाम मात्र ज्यांना या गोष्टी माहितच नाहीत अशा सामान्य रुग्णांवर होत असणे, त्यामुळे अॅण्टिबायोटिकचा अतिवापर कमी करण्याबाबत व प्रिव्हेंटिव्ह मेडिसिनवर करण्यात येत असलेल्या खर्चात वाढ करण्यासाठी शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

-: मा. मंत्री (नगर विकास) महोदयांचे निवेदन :-

बृहन्मुंबई महानगरपालिकेच्या प्रमुख व उपनगरीय रुग्णालयांमध्ये येणाऱ्या रुग्णांवर त्यांच्या आजारांची लक्षणे पाहून तसेच त्यांचा योग्य तो तपास केल्यानंतर आवश्यक असल्यास योग्य ती अॅंटीबायोटिक दिली जातात. रुग्णालयात येणारे अनेक रुग्ण जंतुसंसर्ग झालेले असून अनेकदा गंभीर अवस्थेत येतात. अशावेळी प्रिव्हेंटिव्ह मेडिसीन वापरण्यापेक्षा अॅंटीबायोटिकचा वापर करणे अत्यावश्यक असते. तर्कसंगत अॅंटीबायोटिक वापराची खात्री करण्यासाठी अॅंटीबायोटिक थेरपी आणि अॅंटीबायोटिक वापराच्या प्रोफेलक्सिससाठी मार्गदर्शक तत्वे पाळली

जातात. बृहन्मुंबई महानगरपालिकेची अँटीबायोटिक वापरण्याची मार्गदर्शक सुची आहे. अँटीबायोटिकचा अतिवापर टाळण्यासाठी महानगरपालिकेच्या रुग्णालयातील सर्व वैद्यकीय अधिकाऱ्यांना त्याच्या वापराबाबत मार्गदर्शन केले जाते. त्यासाठी लागणारी मार्गदर्शक तत्वे (IEC Materials) तयार करून त्याचा वापर सर्व रुग्णालयात केला जातो. तसेच रोगांची लागण कमी करण्यासाठी प्रतिबंधात्मक उपाययोजना करण्यात येतात व त्याबाबत माहिती शिक्षण व संपर्क साहित्य कक्ष (IEC) मार्फत परिसरात तसेच सर्व उपनगरीय रुग्णालये, दवाखाने व आरोग्य केंद्रे येथे भिन्तीपत्रके व माहितीपत्रके प्रदर्शित केली जातात.

बृहन्मुंबई महानगरपालिकेतील प्रमुख रुग्णालयात, रुग्णालयीन जंतुसंसर्ग निवारण दक्षता समिती अस्तित्वात आहे. प्राध्यापक व विभागप्रमुख (सुक्ष्मजीवशास्त्र विभाग) यां समितीचे सचिव असून सर्व विभागप्रमुख त्याचे सदस्य आहेत. सदर समितीद्वारे रुग्णालयात नियमितपणे सर्वेक्षण केले जाते. तसेच प्रत्येक समितीमार्फत रुग्णालयातील एखाद्या विभागाचे सर्वेक्षण करून आढळलेल्या त्रुटींवर सभेत चर्चा केली जाते व त्यावरील उपाययोजना अंमलात आणल्या जातात. रुग्णालयातील उपकरणे जंतुविरहीत केल्यानंतरच त्याचा उपयोग रुग्णावर उपचारासाठी केला जातो. रुग्णासाठी वपरली जाणारी जमीन, फर्नीचर, ऑपरेशन टेबल, ऑपरेशन रुम, मॉनिटर स्क्रीन, इत्यादी गोष्टींचे निर्जंतुकीकरण केल्यानंतर त्याचा उपयोग शस्त्रक्रियेसाठी केला जातो.

हात जंतुविरहित करणे (हँड हायजिन), रुग्णाच्या अंगावरची त्वचा जंतुविरहित करणे (स्किन एंटीसेप्सिस), उपकरणांचे निर्जंतुकीकरण करणे आणि हॉस्पिटलमधील फरशी, फर्निचर आणि अन्य गोष्टी पूर्णपणे निर्जंतुकीकरण (सरफेस डिसइन्फेक्टंट) करणेबाबत ग्लोबल एक्शन प्लॅन मध्ये दिलेल्या निकषांचे सर्व रुग्णालयात पालन केले जाते. अँटीबायोटिकचा वापर कमी करण्यासाठी रुग्णालय स्तरावर Hospital Infection Control Committee ची स्थापना करून त्यामार्फत अँटीबायोटिकचा वापर कमी करण्यासाठी योग्य त्या मार्गदर्शक सुचना दिल्या जातात.

सतर्कता आयोग यांची मार्गदर्शक तत्वांचे पालन करून, महानगरपालिकेकडून अँटिसेप्टिक / डिसइन्फेक्टंट खरेदी करण्यासाठी निविदा काढण्यात येतात व त्यामध्ये सर्वसामान्य रुग्णांसाठी आवश्यक असलेल्या बाबींचा समावेश करण्यात येतो. तसेच वैद्यकीय निविदा विभागाच्या मध्यवर्ती खरेदी खाते मार्फत रुग्णालयांनी मागणी केल्याप्रमाणे वैद्यकीय अनुसूचीसाठी निविदा प्रक्रिया राबवून उपयोगकर्ता विभागाने परस्पर खरेदी करण्याकरीता दरपत्रक वितरित केले जाते.

महानगरपालिकेमार्फत निर्जंतुकीकरण करण्यासाठी लागणाऱ्या सोडियम हायपोक्लोराईड, वेगवेगळे सर्फेस डिसइन्फेक्टंट्स, सर्जिकल हँडरब इत्यादी बाबींचा समावेश केलेला आहे. शस्त्रक्रियेवरम्यान लागणा-या विविध उपकरणांचे तसेच डॉक्टर्स लिननचे निर्जंतुकीकरण करण्यासाठी महानगरपालिकेच्या नायर रुग्णालयात ऑटोक्लेव्ह मशिन उपलब्ध आहे. रुग्णालयात निर्जंतुकीकरण करण्यासाठी आवश्यक असणा-या बाबी उपलब्ध करण्यासाठी तसेच प्रतिजैविकांची खरेदी करण्यासाठी पुरेशी आर्थिक तरतूद महानगरपालिकेच्या अर्थसंकल्पात आहे.

महाराष्ट्र विधानसभा
सन २०१९ चे चौथे (हिवाळी) अधिवेशन

श्री. चंद्रकांत नवघरे विधानसभा सदस्य यांनी महाराष्ट्र विधानसभा नियम - १०५ अन्वये दिलेली लक्षवेधी सूचना पुढीलप्रमाणे आहे :-

“ मराठवाड्यात कर्करोगाच्या रुग्णांचे संख्या दिवसेंदिवस वाढत असणे, महाराष्ट्र शासनाच्या महात्मा ज्योतिबा फुले जीवनदायी योजनेतून कर्करोगावर उपचार करण्यासाठी मराठवाड्यात ५६ रुग्णालय उपलब्ध असणे, विशेषतः मराठवाड्यातील परभणी आणि हिंगोली या दोन जिल्ह्यांमध्ये कर्करोगावर उपचार करणारे एकही रुग्णालय उपलब्ध नसणे, त्यामुळे या दोन्ही जिल्ह्यातील कर्करुग्णांना उपचारासाठी जिल्ह्याच्या बाहेर जावे लागणे, या दोन्ही जिल्हा शंजारील नांदेड जिल्ह्यात फक्त तीन खाजगी रुग्णालयांमध्ये कर्करोगाचे उपचार होत असल्यामुळे या रुग्णालयात प्रचंड गर्दी होत असणे उपचार वेळेत मिळत नसल्यामुळे रुग्णांचे झालेले प्रचंड हाल, कर्करोगाचे व्याप्ती मोठी असतानाही मराठवाड्यामध्ये फक्त दोन ते तीन प्रकारच्या कॅन्सरवर उपचार होणे, परभणी व हिंगोली जिल्ह्यातील कर्करुग्णांची अवस्था गंभीर असणे, यावर तात्काळ उपाय म्हणून दोन्ही जिल्हा रुग्णालयातील डॉक्टर व कर्मचारी यांना टाटा मेमोरियल हॉस्पिटल मुंबई येथे कर्करोग विषयक विशेष प्रशिक्षण देणे, तर दीर्घकालीन उपाययोजना म्हणून परभणी व हिंगोली या दोन्ही जिल्ह्यांच्या सीमेवर असणाऱ्या वसवत या शहरात कर्करोगाचे सुसज्ज रुग्णालय उभारण्याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना ”

श्री. राजेश टोपे, मंत्री, सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण यांनी करावयाचे निवेदन.

महात्मा ज्योतिबा फुले जन आरोग्य योजना सन दिनांक ०२.०७.२०१२ पासून राज्यात सुरु झाली आहे. आयुष्मान भारत- प्रधानमंत्री जन आरोग्य योजना दिनांक २३ सप्टेंबर, २०१८ पासून महात्मा ज्योतिबा फुले जन आरोग्य योजनेसह एकत्रितरित्या लागू झाली आहे. एकत्रित आयुष्मान भारत- प्रधानमंत्री जन आरोग्य योजना व महात्मा ज्योतिबा फुले जन आरोग्य योजना राज्यात विमा तत्वावर व हमी तत्वावर अंमलात येत आहेत. राज्यातील एकूण २.२३ कोटी कुटुंबांना आरोग्य विमा संरक्षण देण्यात येत असून त्यापैकी ८३.७२ लक्ष कुटुंबे प्रधानमंत्री जन आरोग्य योजनेचे लाभार्थी आहेत.

महात्मा ज्योतिबा फुले जन आरोग्य योजनेतर्गत कोणत्याही अंगीकृत रुग्णालयात प्रति वर्ष / प्रति कुटुंब रु.१.५० लक्ष (मुत्रपिंड प्रत्यारोपणासाठी रु.२.५० लक्ष) व प्रधानमंत्री जन आरोग्य योजनेतर्गत रु.५ लक्ष इतकी विमा संरक्षण रक्कम (कुटुंबातील कोणत्याही सदस्याला किंवा सर्व सदस्यांना) अनुज्ञेय आहे. प्रधानमंत्री जन आरोग्य योजनेतर्गत रु.१.५ लक्षापर्यंतचे विमा संरक्षण विमा कंपनीकडून तर रु.१.५ लक्षावरील व रु.५ लक्षापर्यंत हमी पध्दतीने राज्य आरोग्य हमी सोसायटीकडून देण्यात येत आहे. महात्मा ज्योतिबा फुले जन आरोग्य योजनेतील लाभार्थ्यांना १७१ वैद्यकीय उपचार मिळत आहेत. दोन्ही योजनेत किंवा केवळ प्रधानमंत्री जन आरोग्य योजनेत समाविष्ट असलेल्या लाभार्थ्यांना १३०० (१७१+३२९) उपचारांचा लाभ मिळत आहे.

महाराष्ट्रात एकूण २४८ रुग्णालये कर्करोग उपचारांसाठी अंगीकृत असून ही रुग्णालये अंगीकृत झाल्यापासून कर्करोगाचे ८,५२,६२३ उपचार झाले आहेत व रु.१०२३.१९ कोटी रकमेचे दावे अंगीकृत रुग्णालयांना प्रदान करण्यात आले आहेत. मराठवाड्यातील ८ जिल्ह्यात ४४ रुग्णालये कर्करोग उपचारासाठी अंगीकृत आहेत. या अंगीकृत रुग्णालयांमधून कर्करोगाचे १,८७,२२६ उपचार झाले असून रु.१९२.०३ कोटी रकमेचे दावे अंगीकृत रुग्णालयांना अदा करण्यात आले आहेत. परभणी व हिंगोली या जिल्ह्यातून कर्करोग उपचाराच्या सेवा देण्यासाठी अद्यापपर्यंत रुग्णालयाने संगणक प्रणालीवर अर्ज केलेला नाही व कोणते ही रुग्णालय सदर सेवेसाठी अंगीकृत नाही. तथापि आतापर्यंत हिंगोली जिल्ह्यामधील रुग्णांवर नजीकच्या जिल्ह्यातील अंगीकृत रुग्णालयांत १०,५३६ कर्करोगाचे उपचार झाले आहेत व त्यापोटी रु.१२.९५ कोटी रकमेचे दावे अंगीकृत रुग्णालयांना प्रदान केले आहेत. तर परभणी जिल्ह्यातील रुग्णांवर नजीकच्या जिल्ह्यातील अंगीकृत रुग्णालयांत १८,१७५ कर्करोगाचे उपचार झाले असून रु. २२.३३ कोटी रकमेचे दावे अंगीकृत रुग्णालयांना अदा केले आहेत. नांदेड जिल्ह्यात ८ रुग्णालये कर्करोग उपचारासाठी अंगीकृत असून या रुग्णालयांद्वारे ९,८६३ कर्करोगाचे उपचार झाले आहेत व रु. १६.७७ कोटी रकमेचे दावे अंगीकृत रुग्णालयांना प्रदान केले आहेत.

सन २०१८-१९ पासून सार्वजनिक आरोग्य विभागाने राज्यातील जिल्हा सामान्य रुग्णालयामध्ये कॅन्सर डे केअर सेंटर (केमोथेरपी युनिट) टप्प्याटप्प्याने स्थापन करण्याचे ठरविले होते. त्यानुसार सार्वजनिक आरोग्य विभागामार्फत १० जिल्ह्यांमध्ये कॅन्सर डे केअर सेंटर (केमोथेरपी युनिट) स्थापन केले आहेत. त्यामध्ये अकोला, नाशिक, अमरावती, जळगांव, भंडारा, सातारा, वर्धा, पुणे, गडचिरोली आणि सिंधुदुर्ग या जिल्ह्यांचा समावेश होता. आतापर्यंत राज्यातील १६ जिल्ह्यांमधील फिजीशियन व स्टाफ नर्स यांना टाटा मेमोरिअल हॉस्पिटल, मुंबई येथे १ महिन्याचे केमोथेरपीचे औषध कसे वापरावे / द्यावे याबाबतचे प्रशिक्षण देण्यात आले आहे. सद्यस्थितीत १३ जिल्ह्यांमध्ये कॅन्सर डे केअर सेंटर (केमोथेरपी युनिट) ची स्थापना झालेली आहे.

हिंगोली या जिल्ह्यामधील कर्करोग रुग्णांसाठी उपचाराकरिता औरंगाबाद येथे स्टेट कॅन्सर इन्स्टिट्यूट असून तेथे कर्करोगग्रस्त रुग्णांना सेवा दिल्या जातात व परभणी येथील कर्करोगग्रस्त रुग्णांना लातूर येथे विवेकानंद कॅन्सर हॉस्पिटल असून त्याच्यासोबत आरोग्य विभागाचा सामंजस्य करार असून तेथे गरजू व गरीब कर्करोग रुग्णांना मोफत सेवा दिल्या जातात. सद्यस्थितीत परभणी जिल्हा रुग्णालयामध्ये टाटा मेमोरिअल हॉस्पिटल, मुंबई येथील तज्ञ (कॅन्सर वॉरीयर) मार्फत मोफत सुविधा देत आहेत. आतापर्यंत १३१ बाह्य रुग्णांना व २ आंतर रुग्णांना शस्त्रक्रियेसाठी जिल्हा सामान्य रुग्णालय, परभणी येथे सुविधा दिलेल्या आहेत. सद्यस्थितीत तालुकास्तरावर विभागाचे कर्करोग रुग्णालय उभारण्याचे शासनाचे धोरण नाही तसेच नांदेड येथे शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय आहे.

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग/ कामगार - १०

लक्षवेधी सूचना क्र. ६७

मा. सुनील प्रभू, विधान सभा सदस्य यांनी महाराष्ट्र विधान सभा नियम १०५ अनुसार उपस्थित केलेली लक्षवेधी सूचना क्र. ६७ पुढीलप्रमाणे आहे. -

“राज्य शासनाच्या कामगार सचिवांनी, महाराष्ट्र कामगार मंडळाच्या, कल्याण आयुक्त पदावर लाखो रुपयांचे आर्थिक आमिष घेऊन बेकायदा कल्याण आयुक्त पदाचा अतिरिक्त कार्यभार सोपविल्याचा नुकताच उघडकीस आलेला प्रकार, कामगार कल्याण अधिनियम, १९५३ मधील कलम १८ “अ” नुसार, कल्याण आयुक्त पदावरील नेमणूकीसाठी अपात्र असतानाही कायद्याचे उल्लंघन करून त्यांचेकडे अतिरिक्त कल्याण आयुक्त पदाचा बेकायदा कार्यभार सोपविल्याचा गंभीर प्रकार उघड होणे, त्यांची कामगार कल्याण मंडळातील मूळ नेमणूक बेकायदा असणे, सदरहू पदावरील नऊ महिन्यांच्या कालावधीत असताना भ्रष्टाचार, अपसंपदा आणि गुंडगिरी या संदर्भात राज्यभर अनेक नामांकित वृत्तपत्रांमध्ये बातम्या येऊनही अद्याप शासनाने त्यांची चौकशी करून कारवाई न करता, प्रकरण आर्थिक संगनमताने दडपून टाकणे व त्यांच्या त्याचा पदाचा अतिरिक्त कार्यभार कायम ठेवण्याचा घडलेला आश्चर्यकारक प्रकार, या संदर्भात सिटिझन्स जस्टिस प्रेस कौन्सिल ऑफ महाराष्ट्राचे राष्ट्रीय सरचिटणीस आणि लोकप्रतिनिधींनी दिनांक २७ ऑगस्ट, २०१९ व दिनांक ५ डिसेंबर, २०१९ रोजी शासनास लेखी तक्रार व निवेदन देऊनही अद्याप यावर शासनाकडून कोणतीच कार्यवाही करण्यात न येणे, याकडे झालेले शासनाचे दुर्लक्ष, सदर प्रकरणाची शासनाने उच्च स्तरावरून दखल घेऊन व हस्तक्षेप करून तातडीने कार्यवाही करण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व प्रतिक्रिया”

मा. मंत्री (कामगार) यांनी करावयाचे निवेदन

कामगार विभागाच्या अधिपत्याखाली महाराष्ट्र कामगार कल्याण मंडळ, हे स्वायत्त मंडळ कार्यरत आहे. महाराष्ट्र कामगार कल्याण अधिनियम, १९५३ च्या कलम ४ मधील तरतूदीनुसार महाराष्ट्र कामगार कल्याण मंडळाची निर्मिती करण्यात आली आहे. या मंडळाचा कारभार महाराष्ट्र कामगार कल्याण निधी अधिनियम व नियम, १९५३ अन्वये करण्यात येतो. मात्र महाराष्ट्र कामगार कल्याण मंडळ, मुंबई हे फेब्रुवारी, २०१७ पासून बरखास्त आहे. सन २०१२ पासून मंडळावर पूर्णवेळ कल्याण आयुक्ताची नेमणूक झालेली नाही. मंडळातील वरिष्ठ उप कल्याण आयुक्त पदावरील तीन

E:\OLD PC DATA\LAB २०१९\ASSEMBLY\लक्षवेधी सूचना.docx

०३

वर्षाची सेवा झालेल्या अधिकाऱ्याची कल्याण आयुक्त या पदावर पदोन्नतीने कायमस्वरूपी पदस्थापना करण्याची तरतूद आहे. तथापि, मंडळातील एकही अधिकारी सदर पदावर पदोन्नती करण्यासाठी पात्र नसल्याने कामगार आयुक्तालयातील विविध अधिकाऱ्यांकडे सदर पदाचा अतिरिक्त कार्यभार सोपविण्यात आला होता. शासनाने मंडळातीलच सेवाज्येष्ठ सहाय्यक कल्याण आयुक्त श्री. सतिश दाभाडे यांचेकडे दिनांक २८/२/२०१७ पासून कल्याण आयुक्त पदाची तात्पुरती व्यवस्था म्हणून अतिरिक्त कार्यभार सोपविला होता.

२. मंडळाचा प्रचंड कारभार व व्यापक कामगार हित लक्षात घेता, मंडळ अस्तित्वात नसताना प्रभारी कल्याण आयुक्त पदावर कार्यरत श्री. दाभाडे यांच्यावर कामाचा ताण होता. तसेच श्री. दाभाडे यांच्याकडे नागपूर येथील विभागीय कार्यालयाचा देखील कार्यभार होता. अशा वेळी नागपूर येथील विभागीय कार्यालयाचा तसेच प्रभारी कल्याण आयुक्त पदाचा कार्यभार सांभाळणे, नागपूर-मुंबई-नागपूर प्रवास इ. मुळे श्री. दाभाडे यांच्या प्रकृतीवर परिणाम होत होता. या सर्व बाबींमुळे मंडळाच्या विविध कामगार कल्याणकारी योजना प्राधान्याने व सर्वतोपरी राबविणे व अन्य कामांकरिता श्री. दाभाडे यांना मंडळाच्या कामकाजात पूर्ण लक्ष देणे शक्य होत नसल्याने प्रशासकीय व्यवस्था म्हणून मंडळाच्या कल्याण आयुक्त पदाचा अतिरिक्त कार्यभार मंडळातील वरिष्ठ सहाय्यक कल्याण आयुक्त, श्री. महेंद्र तायडे यांना शासनाच्या दिनांक ७/३/२०१९ च्या आदेशान्वये तात्पुरत्या स्वरूपात प्रदान करण्यात आला आहे.

३. श्री. महेंद्र तायडे, प्रभारी कल्याण आयुक्त, महाराष्ट्र कामगार कल्याण आयुक्त, मुंबई यांच्या मूळ नियुक्तीमध्ये अनियमितता झाल्याच्या तक्रारी शासनास प्राप्त झाल्या आहेत. याबाबत नमूद करण्यात येते की, सन १९९७ मध्ये मंडळाच्या मध्यवर्ती कार्यालयातील कामगार कल्याण निधी निरीक्षक (वरिष्ठ) ही जागा भरण्यासाठी सेवायोजन कार्यालयामार्फत अनुसूचित जाती प्रवर्गातील उमेदवारांची यादी मागविण्याबाबत मंडळाची मान्यता घेण्यात आली. मंडळाने जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी, मुंबई यांना कामगार कल्याण निधी निरीक्षक हे पद भरण्यासाठी अनुसूचित जाती संवर्गातील उमेदवारांची यादी मंडळास पाठविण्याची विनंती केली होती. तसेच त्यासोबत कामगार कल्याण निधी निरीक्षक पदाचे सेवा प्रवेश नियम अधोरेखित करण्यात आले होते. यामध्ये कामगार कल्याण निधी निरीक्षक पद नमूद करण्यात आले होते, वरिष्ठ अथवा कनिष्ठ असा उल्लेख करण्यात आलेला नव्हता. तसेच कामगार कल्याण निधी निरीक्षक पदाची वेतनश्रेणी रुपये १६४०-६०-२६००-विस्तार-

७५-२९०० अशी नमूद करण्यात आली होती, जी कामगार कल्याण निधी निरीक्षक (वरिष्ठ) पदाची वेतनश्रेणी आहे. जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी, मुंबई यांनी पाच उमेदवारांची यादी मंडळास पाठविली. सदर उमेदवारांपैकी दोन उमेदवारांनी लेखी परीक्षा दिली. उर्वरित उमेदवार लेखी परीक्षेस गैरहजर राहिले. मंडळाने उमेदवारांना शैक्षणिक, जन्मतारीख, अनुभव व जातीच्या प्रमाणपत्रासह मुलाखतीस उपस्थित राहण्याबाबत कळविले. मुलाखत घेण्याकरिता मंडळाचे तत्कालीन कल्याण आयुक्त, वरिष्ठ उप कल्याण आयुक्त व प्रशासन अधिकारी उपस्थित होते. सदर मुलाखतीसाठी फक्त श्री. महेंद्र तायडे हे हजर होते. श्री. महेंद्र तायडे हे मुलाखातीवरून कामगार कल्याण निधी निरीक्षक या पदासाठी योग्य असल्याचे दिसून आल्यावर त्यांची दिनांक ८/९/१९९७ अन्वये कामगार कल्याण निधी निरीक्षक या पदावर (वेतन श्रेणी १६४०-६०-२६०० विस्तार -७५-२९००) दिनांक १६/९/१९९७ पासून नियुक्ती देण्यात आली.

५. सिटिझन्स जस्टीस प्रेस कौन्सिल ऑफ महाराष्ट्र या संघटनेच्या पदाधिका-यांनी श्री. तायडे यांच्या मूळ नेमणूक, इ. बाबींविषयी तक्रार/ निवेदन तत्कालिन मा. मुख्यमंत्री महोदयांना सादर केले होते. सदर पत्रावर तत्कालिन मा. मुख्यमंत्री महोदयांनी "चौकशी करावी" असे निदेश मा. प्रधान सचिव (कामगार) यांना दिले होते. या निदेशांच्या अनुषंगाने कामगार विभागातील ज्येष्ठ उप सचिव दर्जाच्या अधिकाऱ्यांमार्फत या प्रकरणाची तसेच श्री. तायडे यांच्या कार्यपध्दतीबद्दल विभागास प्राप्त अन्य सर्व तक्रारींची चौकशी करण्यात आली. चौकशी अधिकाऱ्यांनी संबंधितांना आरोपांबाबतचे काही पुरावे असतील तर सादर करावेत, असे कळविले होते. तथापि, त्यांना कोणतेही पुरावे सादर करता आले नाहीत. तसेच अन्य अनेक तक्रारींमध्ये देखील कोणतेही तथ्य नसल्याचे या अहवालात नमूद करण्यात आले आहे. श्री. महेंद्र तायडे यांना मंडळाच्या कल्याण आयुक्त पदाचा अतिरिक्त कार्यभार तात्पुरत्या स्वरूपात प्रशासकीय व्यवस्था म्हणून देण्यात आला असून ही वस्तुस्थिती सिटिझन्स जस्टीस प्रेस कौन्सिल ऑफ महाराष्ट्र या संघटनेच्या पदाधिका-यांना वेळोवेळी कळविण्यात आली आहे. उपरोक्त बाबत तत्कालिन मा. मुख्यमंत्री महोदयांच्या निर्देशानुसार करण्यात आलेल्या चौकशीचा अहवाल मा. मुख्यमंत्री महोदयांच्या अवलोकनार्थ व आदेशार्थ सादर करण्यात आला आहे.

विश्व शांति का लक्ष्य है। हमें एक-दूसरे को समझना और एक-साथ काम करना चाहिए। हमें अपने अंदरूनी दुश्मनों को पहचानना और उन्हें हटाना चाहिए। हमें एक-दूसरे को प्यार करना चाहिए और एक-साथ रहना चाहिए। हमें एक-दूसरे को सहायता देनी चाहिए और एक-साथ काम करना चाहिए। हमें एक-दूसरे को समझना चाहिए और एक-साथ रहना चाहिए। हमें एक-दूसरे को प्यार करना चाहिए और एक-साथ काम करना चाहिए। हमें एक-दूसरे को सहायता देनी चाहिए और एक-साथ काम करना चाहिए।

हमारे जीवन में बहुत सारे चुनौतियाँ हैं। हमें इन चुनौतियों को सामना करना चाहिए और उन्हें हटाना चाहिए। हमें एक-दूसरे को सहायता देनी चाहिए और एक-साथ काम करना चाहिए। हमें एक-दूसरे को समझना चाहिए और एक-साथ रहना चाहिए। हमें एक-दूसरे को प्यार करना चाहिए और एक-साथ काम करना चाहिए। हमें एक-दूसरे को सहायता देनी चाहिए और एक-साथ काम करना चाहिए। हमें एक-दूसरे को समझना चाहिए और एक-साथ रहना चाहिए। हमें एक-दूसरे को प्यार करना चाहिए और एक-साथ काम करना चाहिए। हमें एक-दूसरे को सहायता देनी चाहिए और एक-साथ काम करना चाहिए। हमें एक-दूसरे को समझना चाहिए और एक-साथ रहना चाहिए। हमें एक-दूसरे को प्यार करना चाहिए और एक-साथ काम करना चाहिए। हमें एक-दूसरे को सहायता देनी चाहिए और एक-साथ काम करना चाहिए।